

Proiectul "Protocolul privind Apa și Sănătatea"

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru
Dezvoltare și Cooperare

Denumire completă:

Implementarea țințelor din cadrul Protocolului privind Apa și Sănătatea în Republica Moldova

Sectorul:

Apă și sanitație

Faza I: 2009-2010

Buget: 240,000 franci elvețieni

Faza II: 2012-2015

Buget: 766,430 franci elvețieni

Parteneri:

- Ministerul Mediului al Republicii Moldova
- Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova
- Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (CEE-ONU), Geneva, Elveția
- ONG Eco-TIRAS, Moldova

Descriere generală

Proiectul acordă asistență Guvernului Republicii Moldova în vederea îndeplinirii prevederilor Protocolului privind Apa și Sănătatea al Convenției CEE-ONU din 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale CEE-ONU / OMS-EURO.

Prin adoptarea Protocolului în 2005, Republica Moldova și-a asumat angajamentul să protejeze sănătatea și bunăstarea oamenilor prin îmbunătățirea managementului resurselor de apă și prevenirea afecțiunilor cauzate de apa contaminată. Acest acord european sprijină eforturile țărilor, în special a celor din Europa de Est, de a asigura accesul populației la apă potabilă de calitate și la sanitație corespunzătoare, și de a proteja ecosistemele acvatice.

Cu sprijinul SDC și CEE-ONU, autoritățile moldovenești responsabile de apă, mediu și sănătate s-au mobilizat cu scopul realizării acestor obiective. În prima fază de proiect, au fost stabilite țințele și indicatorii-țință de nivel național și local din cadrul Protocolului privind Apa și Sănătatea.

Bazându-se pe cele mai bune practici anterioare, această fază a proiectului se axează pe elaborarea unor măsuri efective care să asigure implementarea țințelor, contribuind astfel la avansarea Republicii Moldova în procesul de îndeplinire a angajamentelor asumate.

Probleme și oportunități

Doar 62,5% din populația Republicii Moldova, și anume 94% din mediul urban și 35,5% din mediul rural, are acces la surse îmbunătățite de apă potabilă.

Famiile din zonele rurale depind în mare măsură de apa din fântâni care, în cele mai multe cazuri (8 din 10), nu corespunde standardelor minime de calitate. Pe de altă parte, majoritatea gospodăriilor din mediul rural (98%) nu folosesc sisteme adecvate de sanitație și de epurare a apelor reziduale, poluând și mai mult sursele de apă potabilă existente și mediul înconjurător.

Lipsa sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație, precum și incidența crescută a afecțiunilor cauzate de consumul de apă potabilă de calitate joasă, în special în zonele rurale ale Moldovei, sunt problemele care, în ultimul timp, au fost puse în discuție tot mai frecvent atât de către autoritățile naționale, cât și de societatea civilă.

Guvernul Republicii Moldova a recunoscut Protocolul privind Apa și Sănătatea ca fiind o linie directoare în dezvoltarea unui mecanism integrat și efectiv de management al resurselor de apă în baza principiilor accesului echitabil, incluziunii și solidarității. De la semnarea Protocolului, Republica Moldova a întreprins măsuri însemnate pentru alinierea cadrului legal național la directivele Uniunii Europene privind accesul la apă.

Experiență și rezultate

Rezultatul primei faze de proiect a fost elaborarea unei foi de parcurs ce cuprinde 35 de ținte și indicatori-țință în cadrul Protocolului privind Apa și Sănătatea. În octombrie 2010 Ministerul Mediului și Ministerul Sănătății din Republica Moldova au aprobat aceste ținte și au dispus înființarea unui comisii multidisciplinare responsabilă pentru planificarea, monitorizarea și implementarea Protocolului.

Mai mult decât atât, proiectul a facilitat crearea unei platforme națională de dialog politic continuu, pentru a asigura un proces coordonat de planificare a activităților și de alocare a resurselor, implicând în acest proces autoritățile naționale și locale, instituțiile responsabile și ONG-urile care activează în sectoarele de mediu, apă, sanitație și sănătate.

Experiența Republicii Moldova de stabilire a țăintelor în cadrul Protocolului a fost recunoscută ca fiind cea mai bună practică la reuniunea părților semnatare ale Protocolului privind Apa și Sănătatea din 2010, iar actualmente este replicată în Georgia, Armenia și Kirghistan.

Procesul de stabilire a țăintelor și recomandările privind măsurile care urmează să fie întreprinse în vederea realizării obiectivelor naționale în baza Protocolului, au fost descrise în publicația "Stabilirea țăintelor și indicatorilor-țăintă în corespundere cu Protocolul privind Apa și Sănătatea în Republica Moldova".

"Respectarea dreptului omului la apă potabilă de calitate și sanitație nu este doar o alegere înțeleaptă din punct de vedere economic, ci este, de asemenea, o obligație juridică, în special față de cei marginalizați, vulnerabili și neglijați."

*Catarina de Albuquerque,
Raportorul Special al ONU privind dreptul omului
la apă potabilă sigură și sanitație*

Scop general

Prin implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea, de a asigura populația Republicii Moldova, în special cea din mediul rural, cu acces mai bun la apă potabilă de calitate, la sanitație corespunzătoare și un mediu înconjurător sigur care exclude riscul contaminării cu boli asociate apei potabile de calitate joasă.

Abordare

Prin intermediul platformelor de dialog politic, precum Consiliul de coordonare a sectorului și Platforma națională de dialog politic în domeniul apei din cadrul Inițiativei UE, această fază a proiectului pledează în continuare pentru promovarea politicilor coerente în toate sectoarele vizate. Pe lângă crearea unui cadru favorabil, proiectul consolidează capacitatea tuturor părților interesate de a avansa procesul de implementare a țăintelor din cadrul Protocolului privind Apa și Sănătatea.

Activități principale

- Elaborarea unui plan național de acțiuni și a unei strategii de mobilizare a resurselor financiare necesare.
- Instruirea operatorilor de apă în managementul sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație, siguranța apei, construcția sistemelor mici de apă și sanitație etc.
- Desfășurarea unor consultări naționale privind elaborarea unor standarde și norme noi care prevăd construirea, exploatarea și întreținerea sistemelor mici de aprovizionare cu apă și sanitație în mediul rural.
- Crearea unui centru de informare care să asigure accesul la informație privind mediul și participarea publicului la procesul decizional.
- Susținerea campaniilor de informare a populației din mediul urban și cel rural cu privire la managementul apei, aspecte legale, dreptul la apă și sanitație și obligațiile de a proteja sursele de apă.

Beneficiarii proiectului

Autoritățile publice naționale și locale responsabile de managementul apei, aprovizionarea cu apă potabilă și sanitație, operatorii de apă, ONG-urile de mediu și populația Republicii Moldova.

Informații suplimentare:

Ion Șalaru, coordonator
Prim vicedirector
Centrul Național pentru
Sănătate Publică
Tel: + 373 22 57 45 01
Email: cnspp@cnspp.md
Web: <http://cnspp.md>